

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 24 січня 2020 р. № 66-р
Київ

**Про схвалення Концепції реалізації державної політики у
сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в
Україні на період до 2030 року**

1. Схвалити Концепцію реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, що додається.
2. Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у місячний строк проект плану заходів щодо реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

О.ГОНЧАРУК

Інд. 67

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 24 січня 2020 р. № 66-р

КОНЦЕПЦІЯ
реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку
соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030
року

Проблема, яка потребує розв'язання

Забезпечення в Україні сталого економічного зростання, інтеграційні процеси приєднання до ЄС, Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - ОЕСР) потребують запровадження сучасних механізмів взаємодії держави і бізнесу, а також бізнесу і суспільства, які дадуть змогу посилити взаємну відповідальність усіх учасників суспільного життя, створити умови для подальшого соціально-економічного розвитку держави та суспільства.

Україна приєдналася до реалізації Цілей сталого розвитку, які визначені у підсумковому документі “Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року”, прийнятому у 2015 році на Генеральній асамблеї ООН. У зазначеному документі визнано роль всіх суб'єктів господарської діяльності (від мікропідприємств та кооперативів до багатонаціональних підприємств) у забезпеченні сталого розвитку кожної держави та закликає підприємців задіяти їх творчий та інноваційний потенціал для розв'язання завдань сталого розвитку.

У 2017 році Україна приєдналася до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції та багатонаціональні підприємства (далі - Декларація ОЕСР). Невід'ємною частиною Декларації ОЕСР є Керівні принципи щодо відповідального ведення бізнесу (далі - Керівні принципи ОЕСР). Керівні принципи ОЕСР визначають принципи добровільної дії та стандарти відповідальної ділової поведінки відповідно до законодавства і є визнаними у світі.

Україна, як і кожна країна, що приєдналася до Декларації ОЕСР, запроваджує політику соціально відповідального бізнесу. Основними принципами Декларації ОЕСР є забезпечення захисту прав людини, зайнятості населення, охорони навколишнього природного середовища, розкриття інформації щодо діяльності суб'єктів господарської діяльності, боротьби з доходами, одержаними злочинним шляхом, захисту інтересів споживача, розвитку науки і техніки, захисту конкуренції та прозорості оподаткування. Зазначені принципи застосовуються в усіх сферах діяльності та схвалюються урядами держав, які приєдналися до Декларації ОЕСР.

Впровадження та моніторинг виконання Керівних принципів ОЕСР здійснюється за допомогою Національного контактного пункту, який утворено в кожній державі, що приєдналася до Декларації ОЕСР. Основною метою діяльності Національного контактного пункту є популяризація Керівних принципів ОЕСР та розгляд скарг щодо їх порушень. Процедура розгляду скарг щодо порушення Керівних принципів ОЕСР, так званих “специфічних випадків”, спрямована на пошук рішення щодо урегулювання скарги шляхом посередницького діалогу між сторонами. Як держава, що приєдналася до Декларації ОЕСР, Україна зобов'язалася створити Національний контактний пункт і задекларувала своє прагнення розвивати та впроваджувати міжнародні принципи та стандарти відповідального ведення бізнесу. Відповідно до Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 77, ст. 2183; 2019 р., № 74, ст. 2588), функції Національного контактного пункту з питань сприяння наданню рекомендацій (керівних принципів) для багатонаціональних підприємств у рамках Декларації ОЕСР про міжнародне інвестування та багатонаціональні підприємства були покладені на Мінекономіки.

Поняття “соціально відповідальний бізнес” визначає відповідальну поведінку суб’єктів господарської діяльності за вплив їх рішень і дій на суспільство, навколишнє природне середовище, яка сприяє сталому розвитку суспільства, зокрема забезпеченню добробуту населення; враховує очікування суб’єктів господарської діяльності та суспільства; відповідає законодавству і міжнародним нормам поведінки; інтегрована у діяльність суб’єкта господарської діяльності.

Таким чином, розвиток соціально відповідального бізнесу є добровільною діяльністю суб’єктів господарської діяльності, спрямованою на дотримання високих стандартів операційної та виробничої діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє природне середовище; створення довіри між бізнесом, суспільством і державою; покращення результативності бізнесу та показників прибутковості у довгостроковому періоді.

У 2010 році було прийнято Міжнародне керівництво із соціальної відповідальності.

Ведення соціально відповідального бізнесу сьогодні запроваджено як суб’єктами господарської діяльності в різних державах, так і міжнародними організаціями (ООН в рамках Глобального договору, Міжнародна організація праці, Дитячий фонд Організації Об’єднаних Націй (ЮНІСЕФ), Організація Об’єднаних Націй з промислового розвитку, Рада Європи, Європейська організація якості, Міжнародна організація із стандартизації).

Рівень розвитку соціально відповідального бізнесу залежить від кількості добровільно взятих ним зобов’язань. Основними напрямками розвитку соціально відповідального бізнесу, що реалізуються суб’єктами господарської діяльності на добровільних засадах, є:

у сфері охорони навколишнього природного середовища:

- впровадження інноваційних екологічно безпечних та енергоефективних технологій;
- запобігання негативному впливу на навколишнє природне середовище;
- утилізація відходів;

у сфері зайнятості населення:

- розроблення стратегій соціальної відповідальності суб’єктів господарської діяльності з урахуванням інтересів громади і суспільства;

- створення нових робочих місць;
- публікація звітів про управління;
- здійснення благодійних заходів, спрямованих на підтримку соціально незахищених верств населення;
- співпраця із суб’єктами освітньої діяльності з метою підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників, підвищення рівня професійної підготовки здобувачів освіти, сприяння навчанню протягом життя та підтримка обдарованої молоді;

- щорічне оприлюднення публічного звіту, що містить інформацію про здійснення суб’єктами господарської діяльності заходів із запровадження стандартів ведення соціально відповідального бізнесу;

у розвитку трудових відносин:

- налагодження діалогу з профспілковими організаціями, сприяння укладенню колективних договорів;
- забезпечення об’єктивності оцінки професійних якостей і розміру винагороди за добросовісне та результативне виконання професійних обов’язків працівників;
- створення можливостей для забезпечення зайнятості молоді та полегшення доступу працівників до здобуття освіти;

- створення безпечних та ергономічних умов праці, проведення оздоровчих та культурних заходів;
- впровадження сучасних систем управління безпекою та гігієною праці;
- формування переліку соціальних гарантій, зокрема щодо медичного страхування працівників з метою стимулювання трудової активності;
- сприяння працевлаштуванню працівників суб'єкта господарської діяльності, звільнених внаслідок реорганізації;
- формування корпоративної культури.

У 2014-2019 роках вітчизняні суб'єкти господарської діяльності спрямовували свої кошти на допомогу військовим формуванням та внутрішньо переміщеним особам, надавали професійні послуги з розроблення проектів актів законодавства державним установам на добровільній та безоплатній основі тощо. Події в Україні вимагають дедалі більшої уваги як Уряду, так і бізнесу у вирішенні таких питань:

- забезпечення житлом і працевлаштування внутрішньо переміщених осіб;
- лікування та адаптація військовослужбовців;
- будівництво соціального житла;
- забезпечення закладів охорони здоров'я медичним обладнанням;
- будівництво та облаштування шкіл і дитячих будинків;
- реалізація соціальних проектів.

Процес розвитку в Україні соціально відповідального бізнесу потребує активної участі держави, яка визначає розвиток соціально відповідального бізнесу одним із пріоритетів державної політики.

Реалізація державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу та здійснення заходів, спрямованих на реалізацію Концепції, сприятимуть наданню більшості вітчизняних суб'єктів господарської діяльності можливості покращити ділову репутацію на міжнародних ринках, запроваджуючи практику відповідального ставлення до своїх працівників та партнерів, а в довгостроковій перспективі - покращити репутацію та імідж держави.

Питання ділової репутації пов'язане із сучасними глобалізаційними та інтеграційними процесами. Уряди іноземних держав надають великого значення діяльності своїх суб'єктів господарської діяльності на ринках, що розвиваються, і дотриманню ними стандартів щодо корпоративного управління, забезпечення захисту прав людини, високих стандартів трудових відносин, охорони навколишнього природного середовища.

Проблема, яка потребує розв'язання: недостатній рівень залученості бізнесу до реалізації соціальних проектів та необхідність визначення принципів і напрямів державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу.

Актуальність розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні зумовлена, зокрема, низьким рівнем корпоративної культури, що є одним із чинників фінансової та економічної неспроможності значної частки суб'єктів господарської діяльності, низьким рівнем усвідомлення суспільством ролі бізнесу.

Для розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні необхідним є формування державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу, яка визначає роль та участь держави у розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні. Прийняття такого документа покращить імідж України, продемонструє її прагнення застосовувати міжнародні стандарти ведення соціально відповідального бізнесу відповідно до сучасних європейських і світових тенденцій, дотримуватися концепції сталого розвитку, відповідально ставитися до проблем суспільства і навколишнього природного середовища.

Розвиток соціально відповідального бізнесу є важливим чинником сталого розвитку суспільства і держави, вирівнювання економічних і соціальних диспропорцій, підвищення довіри громадян до бізнесу, а також покращення якості життя українців.

Мета і строки реалізації Концепції

Метою Концепції є створення нормативно-правової бази та здійснення заходів для впровадження міжнародних стандартів ведення соціально відповідального бізнесу в діяльність суб'єктів господарської діяльності для забезпечення сталого розвитку України та підвищення суспільного добробуту.

Реалізація Концепції передбачена на період до 2030 року.

Концепцію передбачається реалізувати двома етапами (перший етап до 2025 року, другий - до 2030 року).

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Розв'язання проблеми пропонується шляхом забезпечення реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні, яка базується на основі міжнародних стандартів та правил поведінки бізнесу.

Проблему передбачається розв'язати шляхом запровадження конкурсного відбору, переможцем якого є суб'єкт господарської діяльності з високим рівнем соціальної відповідальності, за визначеними державою критеріями, зокрема в разі:

залучення суб'єкта господарської діяльності до реалізації соціальних проектів у сфері захисту прав людини (будівництво житла для внутрішньо переміщених осіб, соціального житла); створення умов для організації лікування та адаптації військовослужбовців; забезпечення закладів охорони здоров'я медичним обладнанням; будівництва та облаштування шкіл і дитячих будинків; реалізації соціальних проектів, зокрема за рахунок бюджетних коштів;

участі суб'єктів господарської діяльності у створенні нових робочих місць (працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю; участь в удосконаленні трудового законодавства);

участі суб'єктів господарської діяльності в організації та підтримці системи охорони навколишнього природного середовища; пошуку нових можливостей щодо підвищення екологічних показників діяльності; забезпечення проведення відповідної професійної підготовки працівників з питань охорони навколишнього природного середовища, здоров'я і безпеки, включаючи правильне поводження з небезпечними матеріалами та запобігання аваріям з екологічними наслідками.

Способами розв'язання проблеми є:

надання суб'єктам господарської діяльності рекомендацій стосовно удосконалення стратегії їх діяльності щодо безпеки та охорони праці, охорони навколишнього природного середовища та залучення таких суб'єктів до участі в удосконаленні законодавства у галузі охорони праці та законодавства з питань поводження з відходами;

заохочення суб'єктів господарської діяльності до проведення відкритої політики щодо розкриття інформації, зокрема фінансової та нефінансової, публікації звітів щодо реалізації стратегії розвитку та діяльності суб'єкта господарської діяльності, підвищення рівня знань працівників з питань соціальної відповідальності, а також підвищення рівня нетерпимості до корупції в різних її проявах;

забезпечення співпраці центральних та місцевих органів виконавчої влади з суб'єктами господарської діяльності у питаннях боротьби із корупцією, надання неправомірної винагороди, захисту конкуренції, прозорого оподаткування;

надання суб'єктам господарської діяльності рекомендацій щодо залучення центральних та місцевих органів виконавчої влади для захисту інтересів споживача, зокрема запобігання і боротьби із недобросовісними маркетинговими практиками та шахрайством;

проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, зокрема тренінгів та мотиваційних зустрічей працівників суб'єкта господарської діяльності з уповноваженими представниками, які відповідають за впровадження соціально відповідального бізнесу, органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, громадського сектору щодо заохочення до свідомого вибору доброчесної поведінки;

стимулювання та заохочення суб'єктів господарської діяльності до розвитку науки і технологій, виробництва інноваційної продукції, впровадження інновацій у промисловість;

поширення інформації про розвиток соціально відповідального бізнесу, яка базується на міжнародному досвіді та завданнях, визначених у стратегічних та програмних документах для підвищення суспільного добробуту та досягнення Цілей сталого розвитку.

Прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін

Реалізація державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні впливатиме на ключові інтереси таких заінтересованих сторін, як громадяни України, працівники та суб'єкти господарської діяльності.

Так, запровадження нових стандартів ведення бізнесу позитивно вплине на якість життя громадян в цілому, зокрема забезпечить підвищення рівня захисту прав споживачів, якості та безпеки товарів (послуг); вплине на покращення стану навколишнього природного середовища; розповсюдження інновацій як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Крім того, суб'єкти господарської діяльності, дотримуючись стандартів і принципів соціально відповідального бізнесу, мають запроваджувати високі стандарти трудових відносин, забезпечуючи додатковий захист своїх працівників, створення належних умов праці, що позитивно впливатиме на ключові інтереси працівників.

Водночас у разі запровадження та дотримання стандартів і принципів соціально відповідального бізнесу суб'єкти господарської діяльності отримають конкурентні переваги та можливості щодо залучення додаткового інвестиційного ресурсу.

Очікувані результати

У ході реалізації Концепції передбачається досягти таких короткострокових результатів для національної економіки:

створення сприятливих правових, фінансових та організаційних умов для розвитку соціально відповідального бізнесу;

створення нових робочих місць, зокрема для внутрішньо переміщених осіб та осіб з інвалідністю;

створення безпечних та здорових умов праці, зниження рівнів виробничого травматизму та професійної захворюваності;

забезпечення рівних можливостей для працівників у вирішенні питань працевлаштування без дискримінації за ознакою статі;

зменшення рівня забруднення стічних вод; відновлення земель для органічного виробництва;

забезпечення відкритості та доступності інформації про діяльність суб'єкта господарської діяльності; збільшення кількості добровільних публічних звітів (інтегрованих та/або нефінансових) суб'єктів господарської діяльності, що містять інформацію про здійснення суб'єктами господарської діяльності заходів із впровадження стандартів ведення соціально відповідального бізнесу;

зменшення проявів корупції; поширення кращого досвіду соціально відповідального бізнесу щодо етичної та доброчесної поведінки;

покращення якості товарів і послуг; зменшення шкоди для здоров'я або навколишнього природного середовища, що виникає в результаті споживання та/або утилізації товарів низької якості;

розвиток інноваційної діяльності; створення та функціонування індустріальних (промислових) парків;

посилення співпраці з центральними та місцевими органами виконавчої влади щодо розслідувань стосовно порушення конкуренції; зменшення випадків порушення антимонопольного законодавства;

зменшення кількості позовів щодо неправильного нарахування сум податків;

збільшення кількості суб'єктів господарської діяльності, що розробляють і реалізують власні стратегії розвитку і діяльності та проекти соціальної відповідальності;

забезпечення інтеграції вітчизняних фахівців з питань розвитку соціально відповідального бізнесу до європейського та світового фахового середовища.

Крім того, передбачається досягти таких довгострокових результатів:

забезпечення сталого соціально-економічного розвитку держави, досягнення цільових показників Цілей сталого розвитку для України;

забезпечення розвитку соціально відповідального бізнесу як пріоритету державної політики;

підвищення рівня конкурентоспроможності держави і макроекономічних показників; збільшення обсягу ринків товарів та послуг; зростання рівня оплати праці та зайнятості населення; підвищення ділової репутації бізнесу; покращення якості дорожньої інфраструктури; забезпечення інноваційного та технологічного розвитку; підвищення якості людського капіталу;

забезпечення раціонального використання природних ресурсів, зниження рівня енергоспоживання та зменшення обсягу викидів, зниження впливу виробничої діяльності на навколишнє природне середовище та збереження біорізноманіття, що досягається шляхом здійснення суб'єктами господарської діяльності екологічних інновацій та створення системи екологічного менеджменту;

покращення репутації вітчизняного бізнесу як соціально відповідального;

запровадження єдиного підходу до сприйняття розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні всіма групами заінтересованих осіб;

сприяння розвитку системи публічного звітування з метою підвищення рівня поінформованості суспільства щодо провадження суб'єктами господарської діяльності соціально відповідальної діяльності;

активізація інвестиційних та інноваційних процесів;

підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди шляхом дотримання міжнародних стандартів з ведення соціально відповідального бізнесу вітчизняними суб'єктами господарської діяльності;

збільшення обсягу залучених іноземних інвестицій у вітчизняну економіку.

У результаті реалізації Концепції передбачається досягти таких показників:

Показник	Одиниця виміру	2015 рік	2025 рік	2030 рік
Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків	відсотків	74,9	83	85

Співвідношення середньомісячної заробітної плати (доходів) десятої та першої децильних груп працівників (децильний коефіцієнт)	разів	31,2	18	15
Темпи номінального росту середньомісячної заробітної плати	відсотків	100	понад 500	понад 850
Частка об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, облаштованих з урахуванням потреб осіб з інвалідністю	відсотків	0-15	70	90
Частка транспортних засобів загального користування, пристосованих для користування особами з інвалідністю з вадами зору, слуху та з ураженнями опорно-рухового апарату	відсотків	0-15	70	90
Частка веб-сайтів, доступних для осіб з порушенням зору та слуху	відсотків	0-15	70	90
Частка телевізійного ефірного часу, адаптованого для сприйняття особами з порушенням слуху субтитрами та/або перекладом на жестову мову	відсотків	0-15	65	80
Частка роботодавців, які забезпечили належне виконання статей 19 і 20 Закону України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні"	відсотків	75	90	100
Кількість осіб, потерпілих від нещасних випадків на виробництві, які призвели до втрати працездатності на один робочий день чи більше	відсотків до рівня 2015 року	100	60	50
Кількість осіб, що загинули внаслідок нещасних випадків на виробництві	відсотків до рівня 2015 року	100	50	45
Частка працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці, у загальнообліковій кількості штатних працівників	відсотків	26	17	12
Частка скидів забруднених (забруднених без очищення та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів	відсотків	15,7	10	5
Індекс прозорості суб'єкта господарської діяльності	відсотків	19,3	45	60
Приріст прямих іноземних інвестицій в економіку України	млрд. доларів США	3	16	17,5

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Фінансове забезпечення реалізації Концепції буде здійснюватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті на відповідний рік виконавцям, відповідальним за здійснення заходів, міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством.

